

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОГЕННО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

(назва факультету/підрозділу)

КАФЕДРА ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ТЕХНОГЕННО-ЕКОЛОГІЧНОЇ

БЕЗПЕКИ

(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

назва навчальної дисципліни

обов'язкова загальна

обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова

за освітньо-професійною програмою «Охорона праці»

назва освітньої програми

підготовки ступеня магістра

найменування освітнього ступеня

у галузі знань 26 «Цивільна безпека»

код та найменування галузі знань

за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

код та найменування спеціальності

Рекомендовано кафедрою охорони праці та техногенно-екологічної безпеки

(назва кафедри)

на 2022 – 2023 навчальний рік.

Протокол від 29 серпня 2022 року

№ 2

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Організація досліджень у сфері професійної діяльності»

(назва навчальної дисципліни)

2022 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни.

Необхідність вивчення навчальної дисципліни «Організація досліджень у сфері професійної діяльності» (далі – ОДПД) першочергово пояснюється трьома наступними обставинами: *по-перше*, здобувачі вищої освіти мають брати активну участь у дослідженнях, завдяки чому вони формуються як творці нового інтелектуально наповненого інноваційного продукту та набувають компетенцій, вкрай важливих для майбутньої професійної діяльності; *по-друге*, якраз організація досліджень складає фундамент самостійної творчої роботи здобувача вищої освіти, яка націлюється на подальше засвоєння та поглиблення знань у будь-якій сфері творчого пошуку; *по-третє*, у процесі засвоєння даної навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набувають важливих умінь та навичок, необхідних для успішної підготовки магістерської дипломної роботи.

Передбачається розвиток у здобувачів вищої освіти логічного мислення, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки навчальної дисципліни із повсякденним життям; формування світогляду, що базується на пріоритеті збереження життя та здоров'я працівників.

Слід відзначити і ту обставину, що навчання з дисципліни проводиться на початку освітнього процесу за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, тому її теоретичні та прикладні положення виступають певним підґрунтям для ефективного засвоєння здобувачами вищої освіти інших навчальних дисциплін циклу, а також належної підготовки до захисту кваліфікаційних магістерських робіт.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Древалюк Юрій Дмитрович, професор кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки факультету техногенно-екологічної безпеки, доктор наук з державного управління, професор.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Алчевських, 52, кабінет № 301. Телефон (робочий) – (057)707-34-46.
E-mail	drevaly@ukr.net
Наукові інтереси*	Міжнародні аспекти безпеки та гігієни праці. Правові засади забезпечення безпеки та гігієни праці. Соціальні та виробничі ризики. Державне управління охороною праці. Організація досліджень, методологія та організація наукових досліджень.
Професійні здібності*	Здатність передавати необхідну інформацію здобувачам вищої освіти, роблячи її доступною, подавати навчальний матеріал ясно і зрозуміло, викликати інтерес до предмета. Професійні знання, інноваційний підхід до розвитку професійних знань та навичок, постійне самовдосконалення, опрацювання актуальних проблем захисту людей праці, значний досвід викладацької діяльності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Методологія та організація наукових досліджень. Термін «організація» та організаційна культура. Сутність понятійно-категоріального апарату. Значущість понять і категорій у різних сферах досліджень. Глобалізація як складний суспільний і соціально-економічний феномен. Реалізація цілей сталого розвитку в Україні.

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться відповідно до затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щочетверга з 15.00 до 16.00 у кабінеті № 301. У разі необхідності час додаткової консультації здобувача вищої освіти погоджується окремо.

Мета вивчення дисципліни: підготовка фахівців до управлінської, організаційної та науково-дослідної діяльності у сферах цивільної безпеки та охорони праці, засвоєння ними базових знань щодо методологічних та прикладних аспектів пошукової роботи.

Зазначена мета реалізується за рахунок:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти з сутністю та особливостями організації досліджень у сфері професійної діяльності, базовими засадами проведення таких досліджень, сутністю сучасного стану науково-технічного прогресу та науково-технічної революції, характером науково-технічного знання, особливостями застосування прикладних методів у пошуковій діяльності;

- набуття майбутніми фахівцями достатнього рівня знань і вмінь з метою застосування отриманих знань для проведення досліджень у сфері безпеки і гігієни праці в умовах повсякденної діяльності та виникнення ситуацій надзвичайного характеру;

- формування у здобувачів вищої освіти необхідного рівня знань та умінь з організаційно-правових аспектів безпеки та гігієни праці, активної життєвої позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників відносно результатів трудової діяльності;

- формування світогляду здобувачів вищої освіти, що базується на належній загальній та працезохоронній культурі, усвідомленого відношення до забезпечення безпеки у всіх аспектах суспільних відносин, у тому числі, і під час виконання професійних обов'язків.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є оволодіння системою знань щодо основ організації досліджень; формування вмінь та навичок проведення самостійних досліджень на основі базових знань щодо теоретико-методологічних засад пізнання, опанування прикладними методами та методикою проведення аналітичної роботи; упровадження сучасних систем менеджменту техногенного й професійного ризику на підприємствах і в організаціях; отримання та закріплення навичок щодо практичного використання отриманих знань.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	Заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	обов'язкова професійна
Рік підготовки	1-й
Семестр	1-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	8
- практичні заняття (годин)	
- семінарські заняття (годин)	2
- лабораторні заняття (годин)	
- курсовий проект (робота) (годин)	
- інші види занять (годин)	
- самостійна робота (годин)	80
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	
- підсумковий контроль	диференційований залік

Передумови для вивчення дисципліни

Передумови для вивчення навчальної дисципліни відсутні.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Охорона праці», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки для розв'язання наукових і прикладних задач у сфері цивільної безпеки.	ПРН01.
Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання теоретичних та/або практичних задач і проблем у сфері цивільної безпеки.	ПРН03.
Доносити професійні знання, власні обґрунтування та висновки до фахівців та широкого загалу, володіти навичками публічних виступів, дискусій, проведення навчальних занять.	ПРН10.
Аналізувати власні дії та вчинки з їх інтерпретацією і прорахунками наслідків певного типу поведінки.	ПРН27.

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	ЗК01.
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК07.
Здатність у процесі міжособистісного та групового спілкування керуватися комплексом неспеціалізованих чи надпрофесійних навичок (м'які навички), які сприяють як належному виконанню професійних завдань, так і комунікації з іншими людьми на основі толерантності та взаємної поваги	ЗК08.
Здатність до превентивного і оперативного (аварійного) планування, управління заходами безпеки професійної діяльності.	ПК02.
Здатність зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців та нефахівців.	ПК08

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОДПД ЯК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1.1. ОДПД як навчальна дисципліна

Предмет навчальної дисципліни ОДПД. Спеціальна термінологія. Терміни «дослідження» і «наукове дослідження». Прикладні дослідження. Триєдність терміну «організація». Діалектика процесу пізнання. Проблема достовірності отриманих результатів. Проблема істинності отриманих знань. Законодавство України про організацію наукової та науково-технічної діяльності. Університети як осередки проведення досліджень. Дослідницька робота в НУЦЗУ.

Тема 1.2. Теоретичні та методологічні принципи проведення досліджень.

Принципи організації та проведення досліджень. Понятійно-категоріальний апарат організації та проведення досліджень. Призначення понять та категорій у дослідній діяльності. Теорія та наукова теорія. Рівні методологічного аналізу. Структура методів дослідження. Методи емпіричного дослідження. Спостереження і експеримент. Порівняння. Опис. Вимірювання. Особливості спеціальних (приватно-наукових) методів.

Тема 1.3. Глобальні аспекти сучасних прикладних досліджень.

Глобалізація. Науково-технічний прогрес (НТП) і науково-технічні революції (НТР). Сутність та особливості Третьої НТР. Проблематика Четвертої НТР. Проблематика Четвертої промислової («індустріальної»)

революції. Процес формування та вдосконалення організації наукових досліджень. Системна сутність НТР. Соціальні наслідки сучасної НТР. Інновації як процес та результат дослідницької діяльності. Особливості інноваційної діяльності. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні. Цілі сталого розвитку (ЦСР) як стратегічний орієнтир для вдосконалення організації досліджень. Сутність та структурування ЦСР. Особливості контекстуалізації ЦСР в Україні.

МОДУЛЬ 2. МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 2.1. Науково-технічне знання і його специфіка

Сучасні аспекти розвитку науково-технічних знань (Розвиток науково-технічних знань в умовах глобалізації). Науково-технічна термінологія. Наукові і технічні факти. Техніка і технічні знання. Технологія і технікознавство. Сутність науково-технічного знання. Прикладний характер науково-технічного знання. Науково-технічна діяльність. Інженерна діяльність як форма науково-технічного знання. Сфера діяльності інженера. Інженерні дослідження та інженерне пізнання. Науково-технічний потенціал України.

Тема 2.2. Експериментальні дослідження.

Започаткування практики проведення експериментів (Започаткування практики експерименту як «перша наукова революція»). Експеримент як стратегія науково-прикладних досліджень. Поняття експерименту. Методологія експерименту. Вимоги для проведення експерименту. Мета і завдання проведення експерименту. Класифікація експериментів. Особливості проведення експерименту. Стадії проведення експериментів. Опрацювання результатів експериментальних досліджень. Виміри як складова частина експерименту. Сутність вимірів. Види вимірів.

Тема 2.3. Метрологія та вимірювальні пристрої механічних величин.

Законодавство про застосування вимірювальних пристроїв механічних величин. Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність». Основні терміни та їх визначення. Вимірювання та лабораторні вимірювання. Застосування одиниць вимірів. Вимірювання та використання їх результатів. Центри (інституції) вимірювання. Державна метрологічна служба. Державне підприємство «Укрметтрестстандарт».

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна)					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота	
1- й семестр						
Модуль 1.....						
Тема 1.1. ОДПД як навчальна дисципліна	24	2	2		20	
Тема 1.2. Теоретичні та методологічні принципи проведення досліджень	10				10	
Тема 1.3. Глобальні аспекти сучасних прикладних досліджень.	22	2			20	
Разом за модулем 1	56	4	2		50	
1- й семестр						
Модуль 2.....						
Тема 2.1. Науково-технічне знання і його специфіка	12	2			10	
Тема 2.2. Експериментальні дослідження	12	2			10	
Тема 2.3. Метрологія та вимірювальні пристрої механічних величин	10				10	
Разом за модулем 2	34	4			30	
Разом	90	8	2		80	

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	ОДПД як навчальна дисципліна	2
	Разом	2

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Тематика рефератів та тез доповідей на конференції:

1. Загальна та спеціальна термінологія у сфері професійних досліджень.
2. Прикладні дослідження.
3. Триєдність терміну «організація».
4. Діалектика процесу пізнання.
5. Проблема достовірності отриманих результатів.
6. Законодавство України про організацію наукової та науково-технічної діяльності.
7. Університети як осередки проведення прикладних досліджень.
8. Призначення понять та категорій у дослідній діяльності.
9. Рівні методологічного аналізу.
10. Структура методів дослідження.
11. Методи емпіричного дослідження.
12. НТП і НТР.
13. Сутність та особливості Третьої НТР.
14. Проблематика Четвертої промислової («індустріальної») революції.
15. Соціальні наслідки сучасної НТР.
16. Інновації як процес та результат дослідницької діяльності.
17. Особливості інноваційної діяльності.
18. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні.
19. Цілі сталого розвитку як стратегічний орієнтир для вдосконалення організації досліджень.
20. Особливості контекстуалізації ЦСР в Україні.
21. Сутність науково-технічного знання.
22. Інженерна діяльність як форма науково-технічного знання.
23. Класифікація експериментів.
24. Стадії проведення експериментів.
25. Опрацювання результатів експериментальних досліджень.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються **такі методи навчання і викладання:**

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);

- методи навчання за характером логіки пізнання: теоретичні методи (сходження від абстрактного до конкретного, ідеалізація, формалізація, аксіоматичний метод); емпірико-теоретичні методи (абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання, історичний підхід, логічний підхід, гіпотетичний підхід); емпіричні методи (спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент); спеціальні (приватно наукові) методи (біхевіоризм чи поведінковий підхід, мережева концепція, когнітивний підхід, рефреймінг, метод експертних оцінок, метод Дельфі, метод Парето, case study);

- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів, інтерактивні методи;

- науково-дослідна робота;

- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання результатів навчання є: диференційований залік, теоретичне та практичне тестування, презентації виконаних завдань та досліджень, виконання індивідуального контрольного завдання, завдання на реальних об'єктах та інших види індивідуальних та групових завдань.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі:

- усне опитування – застосовується під час проведення усіх видів навчальних занять з метою визначення рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу;

- тестовий експрес-контроль (летючка) – проводиться з метою перевірки рівня знань здобувачів вищої освіти за попереднє (декілька попередніх) занять, або після завершення вивчення матеріалу змістового модуля;

- модульний контроль – проводиться, як правило, після завершення вивчення здобувачами вищої освіти матеріалу блоку змістових модулів.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	2	10	20
	семінарські заняття	1	20	20
Разом за модуль 1				40
Модуль 2	лекції	2	10	20
Разом за модуль 2				20
за результатами виконання індивідуальної контрольної роботи		1	40	40
Разом за поточний контроль				100
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				40
III. Підсумковий контроль (диференційований залік)				
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на лекційному занятті (оцінюється від 0 до 10 балів):

10 бал – здобувач володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

0 балів – здобувач не орієнтується в обговорюваній тематиці, не знаходить відповіді на проблемні питання (за змістом лекції), у висловлюваннях щодо окремих положень припускається суттєвих помилок.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка його подання, культура мовлення, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється від 0 до 20 балів):

16-20 балів – здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

11-15 балів – здобувач орієнтується в конкретній темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

6-10 бали – здобувач частково володіє навчальним матеріалом та може окреслити деякі аспекти визначеної теми;

1-5 бал – здобувач поверхово володіє навчальним матеріалом і не може окреслити основні аспекти визначеної теми;

0 балів – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово

розкриває лише окремі положення, допускаючи при цьому суттєвих помилок.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка його подання, культура мовлення, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Індивідуальні завдання.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань (оцінюється від 0 до 40 балів).

36-40 балів – індивідуальне завдання здобувачем виконано в повному обсязі;

30-35 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;

25-29 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;

20-24 бали – обсяг виконаних завдань становить 80% від загального обсягу;

15-19 балів – здобувач виконав лише від 70% від загального обсягу;

10-14 балів – обсяг виконаної роботи становить понад 50% від загального обсягу;

7-9 балів – виконана частина роботи складає менше 50% від загального обсягу;

5-6 балів – виконана частина складає близько 25% від загального обсягу;

3-4 бали – обсяг виконаних завдань складає лише 10% від загального обсягу;

1-2 бали – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання, передбачене для індивідуального завдання, здобувачем не виконане.

Індивідуальна контрольна робота.

Контрольна робота є складовою поточного контролю і виконується у вигляді аудиторної письмової роботи або складання тесту під час останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти при виконанні контрольних робіт (оцінюється від 0 до 40 балів):

35-40 балів – вірні відповіді дані на всі запропоновані питання, дотримано всі вимоги до виконання;

27-34 бали – вірні відповіді дані на всі запропоновані питання, дотримано майже всі вимоги до виконання (деяка недбалість в оформленні списку використаних джерел);

20-26 балів – вірні відповіді дані на всі запропоновані питання, але вони недостатньо обґрунтовані, або у відповідях наявні незначні помилки;

15-19 балів – вірні відповіді дано на 50% запропонованих питань;

9-14 балів – вірні відповіді дано менше, ніж на 50% запропонованих питань;

6-8 балів – вірні відповіді дано менше, ніж на 50% запропонованих питань, недбалість в оформленні списку використаних джерел;

1-5 балів – вірні відповіді дано менше, ніж на 50% запропонованих питань, наявні значні помилки;

0 балів – відповіді відсутні або робота містить грубі помилки на більшість запропонованих питань.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів у формі диференційованого заліку здійснюється як сумування всіх балів за підсумками виконання поставлених у лекційному занятті завдань, відповідей на семінарському занятті, підготовки та захистові рефератів, а також виконаних індивідуальних контрольних робіт.

Перелік теоретичних питань

1. Напрями і завдання вивчення навчальної дисципліни ОДПД
2. Базова термінологія навчальної дисципліни ОДПД
3. Законодавство про організацію наукової та науково-технічної діяльності в Україні
4. Понятійно-категоріальний апарат організації та проведення досліджень
5. Базові принципи організації та проведення досліджень
6. Сутність методології як засобу пізнання
7. Сутність теорії як форми узагальнення й систематизації знань
8. Сутність і співвідношення теорії та методології
9. Сутність і структура методів як інструменту проведення досліджень
10. Методи емпіричного дослідження
11. Спостереження як метод емпіричного дослідження
12. Методи теоретичного дослідження
13. Сутність та особливості порівняння як пізнавальної операції
14. Сутність та особливості вимірювання у дослідницькій роботі
15. Сутність та особливості приватнонаукових методів
16. Статистичний метод дослідження
17. Економічний метод дослідження
18. Синергія і синергетичний підхід
19. Глобальні аспекти сучасних прикладних досліджень
20. Інтернаціоналізація організації досліджень
21. Сутність та особливості сучасної глобалізації
22. Науково-технічні революції (НТР)
23. Науково-технічний прогрес (НТП) і НТР
24. Проблематика четвертої НТР
25. Світова глобалізація у науці і техніці
26. Системна сутність сучасної НТР
27. Соціальні наслідки сучасної НТР
28. Інновації як процес та результат дослідницької діяльності
29. Винахід і відкриття
30. Основні положення Закону України «Про інноваційну діяльність»
31. Стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності
32. Інноваційний менеджмент як наука та мистецтво управління інноваціям
33. Цілі сталого розвитку як стратегічний орієнтир для проведення досліджень
34. Процес адаптації ЦСР в Україні
35. Технічне знання і його специфіка
36. Технічні факти і технічні знання
37. Технічне знання і технологія
38. Сутність науково-технічного знання
39. Науково-технічна діяльність
40. Експериментальні дослідження і планування експерименту

41. Експеримент як стратегія науково-прикладних досліджень
42. Методологія експерименту
43. Сутнісні характеристики експерименту
44. Класифікація експериментів
45. Планування експериментів
46. Особливості проведення експерименту
47. Основні етапи проведення експерименту
48. Опрацювання результатів експерименту
49. Виміри як складова частина експерименту
50. Статистичні і динамічні виміри
51. Інженерна діяльність як форма науково-технічного знання
52. Інженерні дослідження: сутність, особливості залежно від виду НТД

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).
2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, змістовна підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
3. Під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з навчальною метою і з дозволу керівника заняття.
4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про кількість накопичених ним балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.
5. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 40 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, %, а тези доповідей не менше 80% оригінального тексту при перевірці на плагіат.
6. Дотримання правил безпеки під час організації виїзних занять на об'єкти виробничої та невиробничої сфери.
7. Ліквідація поточної заборгованості відбувається протягом семестру.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Древаль Ю.Д. Міжнародно-правове регулювання професійного навчання: працезохоронний аспект. *Problems of Emergency Situations: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф.* Харків: НУЦЗУ, 2021. 382 с. С. 271-272.
2. Древаль Ю.Д. Організація досліджень у сфері професійної діяльності : курс лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються на другому (магістерському) рівні, за спеціальністю 263 «Цивільна безпека», освітньо-

професійною програмою – охорона праці / укладачі Ю.Д. Древаль, Г.М. Резніченко, Б.М. Цимбал. Харків: НУЦЗУ, 2021. 56 с.

3. **Древаль Ю.Д.** Проблематика понятійно-категоріального апарату у сфері охорони праці. *Збірник наукових праць Харківського нац. педагогіч. ун-ту імені Г.С. Сковороди. "Право"*. 2018. Вип. 28. С. 15-20.

4. **Древаль Ю.Д.** Про термінологічне визначення міжнародних стандартів у сфері соціально-трудова відносин. *Сучасний стан забезпечення трудових прав і прав у сфері соціального забезпечення та перспективи його поліпшення: Матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. конф.* Харків: ХНУВС, 2021. 280 с. С. 97-99.

5. **Древаль Ю.Д.** Управлінська (організаційна) культура і безпека виробництва. *Вісник НУЦЗУ: зб. наук. пр. Серія «Державне управління»*. 2020. Вип. 1 (12). С. 38-44.

6. **Древаль Ю.Д., Шароватова О.П., Жигло А.А.** Сутність та особливості проведення наукових досліджень у сфері охорони праці. *Комунальне господарство міст: Науково-технічний збірник. Серія: технічні науки та архітектура*. 2021. Т. 1. Вип. 161. С. 301-306.

7. **Древаль Ю., Шароватова О., Жигло А., & Бригада О.** Основні проблеми та напрями сучасних досліджень у сфері професійної діяльності (на прикладі охорони праці). *Комунальне господарство міст*. 2022. № 1 (168). С. 95-99.

8. **Dreval Yu.D., Sychenko V.V., Sharovatova O.P., Vilkhova T.V.** Methodological aspects of regulatory support of labor protection. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2019. № 1. P. 104-109.

9. **DREVAL Yuriy, SKOB Yurii, UGRYUMOV Mykhaylo and ARTEMIEV Sergey.** Numerical Evaluation of Safety Wall Bending Strength during Hydrogen Explosion. *Materials Science Forum*. 2021. Vol. 1038. P. 430-436.

10. **Dreval, Yu.D., Yarotskiy, V.L., & Zaika, S.O.** (2021). System signs of statutory regulation of occupational health and safety in the republic of Poland. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 28(3), 238-247.

11. **Методологія та організація наукових досліджень: Методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів та курсантів / Уклад. Ю.Д. Древаль.** Харків: НУЦЗУ, 2016. 16 с. (електронна бібліотека НУЦЗУ).

12. **Зацерковний В.І., Тішаєв І.В., Демидов В.К.** **Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2017. 236 с.**

13. **Корягін М.В., Чік М.Ю.** **Основи наукових досліджень. Навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2019. 492 с.**

14. **Лисюк Г.М.** **Основи наукових досліджень і технічної творчості : навч. посіб. / Г.М. Лисюк [та ін.]; за ред. Г.М. Лисюк. Харків: ХДУХТ, 2014. 102 с.**

15. **Мельник В.П.** **Філософія. Наука. Техніка: Методолого-світоглядний аналіз. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 592 с.**

16. **Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. І.С. Добронравова, О.В. Руденко, Л.І. Сидоренко та ін.; за ред. І.С. Добронравової (ч. 1), О.В. Руденко (ч. 2). Київ: ВПЦ "Київський університет", 2018. 607 с.**

17. **Організація досліджень у сфері цивільного захисту: курс лекцій. Для організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, які навчаються на другому (магістерському) рівні вищої освіти в галузі знань 26 „Цивільна безпека” / О.І. Ляшевська, В.І. Ляшевська, О.М. Соболев. Харків: НУЦЗУ, 2019. 64 с. (електронна бібліотека НУЦЗУ).**

18. Освітньо-професійна програма «Охорона праці» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» галузі знань 26 «Цивільна безпека». Харків, 2022. 30 с.

19. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки: підручник / вид. 3-тє, випр. та допов. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.

20. Управління інноваційною діяльністю. Основи інноваційного менеджменту: магістерський курс: підручник / За заг. ред. С.М. Ілляшенка. Суми: Університетська книга, 2014. 856 с.

Інформаційні ресурси

1. Гуцько І. С., Пилявець В. М. Менеджмент як професійна діяльність. *Вісник [Київського інституту бізнесу та технологій]*. 2017. № 2. С. 38-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkib_2017_2_22

2. Князян М. Науково-дослідницька діяльність як чинник формування компетентності професійного саморозвитку майбутніх фахівців. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 27(6). С. 84-87. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/argnd_2020_27\(6\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/argnd_2020_27(6)_21)

3. Корольова Т. С. Організація наукових досліджень в університетах: стан і розвиток. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2019. Вип. 2. С. 46-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2019_2_8

4. Науково-дослідницька діяльність як чинник формування професійної мобільності сучасного фахівця / О. С. Повідайчик, С. І. Хоминець, О. Б. Логвиненко. URL: *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота*. 2021. Вип. 1. С. 338-342. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2021_1_68

5. Організація наукових досліджень в умовах пандемії та карантину / Ю. Ткач, Д. Мехед, К. Мехед, Л. Черниш. *Технічні науки та технології*. 2020. № 2. С. 197-202. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tnt_2020_2_21

Розробник:

професор кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки,
доктор наук з державного управління,
професор

Юрій ДРЕВАЛЬ